

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. A. Doga nr. 4
<https://ij.md/>, e-mail: institutjustconst@gmail.com, +37378824719

REZOLUȚIA
Conferinței naționale științifico-practice
„Garanțiile juridice ale dreptului de proprietate al Ortodoxiei în Republica
Moldova și drepturile omului”

Desfășurată la Chișinău, în ziua de 23 mai 2026, conferința a întrunit juriști, istorici, teologi, reprezentanți ai clerului și societății civile.

În luările de cuvânt s-a menționat că, **în ultimii ani, factori de decizie din cadrul mai multor instituții de stat au transformat norma constituțională cu caracter imperativ privind libertatea conștiinței într-un element decorativ**, ignorând în mod sistematic prevederile exprese ale Legii Fundamentale, precum și cele ale legislației privind cultele religioase și părțile lor componente.

Astfel, **Constituția Republicii Moldova prevede, prin art. 31, separarea cultelor religioase de stat**. La rândul său, **art. 15 al Legii privind cultele religioase stabilește că acestea sunt autonome, separate de stat (alin. 1) și că statul nu intervine în activitatea religioasă a cultelor (alin. 2)**. În pofida acestor norme se observă o tendință extrem de gravă – Ministerul Culturii, precum și unele instanțe judecătorești încearcă să le eludeze în mod artificial.

Participanții la conferință au atras atenția asupra pericolului de pierdere a circa 800 biserici ortodoxe din patrimoniul aflat în folosință și administrarea suverană a Mitropoliei Chișinăului și a întregii Moldove, cu ulteriorul transfer posibil de patrimoniu cu valoare sacră în posesia unui alt stat.

În cadrul conferinței s-a subliniat că **hotărârea Curții Europene pentru Drepturile Omului, din 13 decembrie 2001 (cu sentință definitivă la 27 martie 2002)**, în urma căreia statul Republica Moldova a înregistrat organizația „Mitropolia Basarabiei”, a fost adoptată de către instanța europeană inclusiv în baza prevederii din preambulul statutul Mitropoliei Basarabiei care stipulează, că **„Mitropolia Basarabiei nu ridică pretenții de ordin patrimonial sau de alt ordin asupra altor biserici sau asociații religioase”** (vezi p. 11 din hotărârea CEDO „Cauza Mitropolia Basarabiei și alții contra Moldovei”).

În legătură cu aceasta apar mari semne de întrebare vizavi de decizia Curții de Apel Chișinău, din 5 aprilie 2023, prin care la solicitarea numitei organizații au fost anulate două contracte ale Ministerului Culturii cu Mitropolia Chișinăului și a întregii Moldove:

1. De colaborare privind protecția și utilizarea monumentelor ecleziastice de istorie și cultură; și

2. De transmitere în folosință și obligație de protecție a mănăstirilor monumente de istorie și cultură de importanță națională.

Drept consecință, în cazul în care această decizie nu va fi anulată de Curtea Supremă de Justiție, ar putea urma înstrăinarea de la Mitropolia Moldovei a clădirilor care se afla în posesia eparhiilor, întreținute după 1990, exclusiv din sursele enoriașilor ei, fără vreun sprijin financiar din partea statului.

Participanții la conferință au subliniat că conflictul existent de natură schismatică din interiorul Bisericii Ortodoxe din Moldova - conflict ce rămâne nesoluționat până în prezent, inclusiv din cauză alimentării lui de către statul român și biserica română. Or, implicarea factorilor de decizie ai statului moldovenesc și a celui român în relațiile de ordin canonic din interiorul Bisericii Ortodoxe din Moldova - este apriori un fapt anticonstituțional și contrar principiilor statului suveran și statului de drept, dar și normelor canonice.

Exprimându-și îngrijorarea și condamnând imixtiunea autorităților statului în viața religioasă a Bisericii Ortodoxe din Moldova, instituție divino-umană care în Republica Moldova este reprezentată de Mitropolia Chișinăului și a întregii Moldove - unica purtătoare a Harului Sfântului Duh, **participanții la conferință considera, ca apărarea drepturilor de proprietate ale Mitropoliei Moldovei și a drepturilor enoriașilor** în Republica Moldova prin asigurarea supremației Constituției Republicii Moldova și a respectării legislației în vigoare a Republicii Moldova privind cultele religioase și părțile lor componente – **este obligația puterii de stat și a autorităților judecătorești.**

Totodată, participanții la Conferința națională științifico-practică „Garanțiile juridice ale dreptului de proprietate al Ortodoxiei în Republica Moldova și drepturile omului” AU HOTĂRÎT:

1. Să ceară autorităților de vîrf ale Republicii Moldova:

1.1. Să asigure respectarea principiului constituțional “cultele religioase se bucură de sprijinul statului”, și să acorde sprijin suveran Bisericii Ortodoxe din Moldova, inclusiv să apere pe cale juridică Mitropolia Moldovei – singura călăuză spre mântuire a societății moldovenești și pilonul moral fundamental al poporului țării noastre.

1.2. Să asigure executarea legislației privind cultele religioase, recunoscind de drept utilitatea lor publică și rolul spiritual, educațional, social-caritabil, cultural și de parteneriat social, precum și statutul de factor al păcii sociale a Bisericii Ortodoxe din Moldova.

1.3. Să înceteze practica neconstituțională de ingerințe din partea statului în activitatea Bisericii, și să excludă orice fel de imixțiuni în treburile bisericești, respectînd principiul canonic “*nu pot exista doua entitati cu aceiasi natura religioasa în cadrul aceiiasi cult*”, or încălcarea lui conduce prin definiție la încălcarea principiului constituțional al separării bisericii de stat.

1.4. Să restabilească relațiile de parteneriat și colaborare cu Mitropolia Moldovei privind protecția și utilizarea monumentelor ecleziastice de istorie și cultură națională.

1.5. Să înceteze persecuțiile slujitorilor Bisericii, să renunțe la aplicarea în raport cu ei a unor controale abuzive la traversarea frontierei, precum și a altor mijloace de intimidare și tortură psihologică.

1.6. Să respecte contribuțiile patrimoniale ale enoriașilor în Ortodoxie și drepturile patrimoniale ale Bisericii Ortodoxe din Moldova asupra bisericilor și mănăstirilor, examinând posibilitatea retrocedării patrimoniului de cult Mitropoliei Moldovei.

1.7. Să susțină normativ inițiativa de creare a unui grup de lucru pentru elaborarea proiectului de Lege cu privire la retrocedarea către Mitropolia Moldovei a bunurilor cu destinație religioasă, expropriate anterior de la Biserica Ortodoxă și aflate actualmente în proprietatea statului, dar și a modificărilor respective a legislației conexe. Dar și pentru a reglementa normativ și dreptul de organizare a referendumurilor locale pentru preluarea proprietății anterior preluate abuziv de exponenții Mitropoliei Basarabiei. Odată cu finalizarea elaborării proiectului de lege, să fie examinată oportunitatea inițierii unui referendum republican legislativ în vederea adoptării acestei legi direct de către popor.

2. Să atragă atenție Curții Supreme de Justiție și instanțelor judecătorești ale Republicii Moldova privind obligativitatea respectării principiului “res judicata” (autoritatea lucrului judecat), și anume a prevederilor hotărârii Curții Europene pentru Drepturile Omului, pe cauza “Mitropolia Basarabiei și alții contra Republica Moldova” din 13 decembrie 2001 (cu sentință definitivă la 27 martie 2002), în urma căreia statul Republica Moldova a înregistrat organizația „Mitropolia Basarabiei”, iar decizia a fost adoptată de către instanța europeană inclusiv în baza prevederii din preambulul statutului Mitropoliei Basarabiei, care stipulează, că „**Mitropolia Basarabiei nu ridică pretenții de ordin patrimonial sau de alt ordin asupra altor biserici sau asociații religioase**”.

Participanții la conferință fac apel către reprezentanții mass-media să renunțe la atacurile mediatice asupra Mitropoliei Chișinăului și a întregii Moldove, declarând: “datoria noastră, a celor care în proporție de circa 95 la sută din populația țării am fost botezați în Biserica Ortodoxă din Moldova – unica păstrătoare a credinței strămoșești și a tradiției creștine, adevărată școală a moralității creștine – este să o protejăm de la orice atacuri și provocări, acordându-i sprigin și susținere creștină.

Dumitru PULBERE
Ex-președinte al Curții Constituționale
Președintele Consiliului
Institutului Justiției Constituționale

Chișinău, 23 mai 2026